

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายวิรุฬห์ แสงเทียน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๖/๒๕๖๘

วันที่ ๘ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ พ ๑๒๔๐/๒๕๖๗ ของ ศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของ ปวงชนชาวไทย วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” วรรคสอง บัญญัติว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล

ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงด้วยการหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรส ให้ฝ่ายซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน”

เห็นว่า พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ มีเหตุผลในการประกาศใช้เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๔๖ ว่าพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๒ (ที่หญิงมีสามี ให้ใช้ชื่อสกุลของสามี) ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเป็นอันใช้บังคับมิได้ ประกอบกับหลักเกณฑ์ในการใช้ชื่อรองตามพระราชบัญญัติดังกล่าวยังไม่รัดกุมและอาจมีการนำชื่อสกุลของบุคคลอื่นมาใช้เป็นชื่อรองอันจะทำให้บุคคลทั่วไปเกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อสกุลนั้น อีกทั้งวิธีการขอตั้งชื่อสกุลที่เป็นอยู่ไม่เอื้อต่อการให้บริการประชาชนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการกำหนดให้ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลเท่านั้นที่เป็นผู้มีอำนาจอนุญาตให้บุคคลอื่นร่วมใช้ชื่อสกุลก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในกรณีผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลเสียชีวิตไปแล้ว นอกจากนี้ อัตราค่าธรรมเนียมเดิมใช้มาเป็นระยะเวลานาน ไม่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการและให้บริการข้อมูลชื่อบุคคลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง

ที่จำเลยโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้หญิงที่จดทะเบียนสมรสกับชายแล้วได้รับอนุญาตให้ใช้นามสกุลของสามี เมื่อหย่าขาดจากสามีต้องกลับไปใช้นามสกุลเดิมนั้น เป็นการจำกัดเสรีภาพของฝ่ายหญิง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเรื่องความเสมอภาคของบุคคล ไม่เป็นไปตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๑/๒๕๔๖ ที่วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๒ (เดิม) มีลักษณะเป็นบทบังคับให้หญิงมีสามีต้องใช้ชื่อสกุลของสามีเท่านั้น ขัดหรือแย้งต่อหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ หรือไม่ นั้น เห็นว่า กฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชื่อสกุลของบุคคลประกอบประเพณีการสืบทอดชื่อสกุลในสังคมไทยที่พิจารณาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่าง ๆ ชื่อสกุลของคนไทยแต่เดิมถือหลักว่าชื่อสกุลจะตกทอดไปทางฝ่ายชาย ซึ่งเป็นหลักการที่ปรากฏอยู่ตั้งแต่ในพระราชบัญญัติขนานนามสกุล พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ดังเช่นที่มาตรา ๖ กำหนดให้เมื่อสมรสแล้ว ให้สตรีผู้เป็นภริยาจะต้องเปลี่ยนมาใช้ชื่อสกุลของสามี และในกรณีที่มีบุตรที่เกิดจากการสมรส ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๑ ให้บุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของบิดา ในกรณีที่บิดาไม่ปรากฏ บุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของมารดา เมื่อมีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติชื่อบุคคล

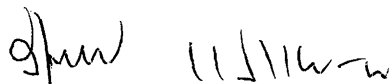
บุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยมาตรา ๔ บัญญัติให้ “ชื่อตัว” หมายความว่า ชื่อประจำบุคคล “ชื่อรอง” หมายความว่า ชื่อประกอบถัดจากชื่อตัว และ “ชื่อสกุล” หมายความว่า ชื่อประจำวงศ์สกุล และมาตรา ๕ บัญญัติให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุล และจะมีชื่อรองก็ได้ แสดงให้เห็นว่า ชื่อตัวและชื่อสกุลของบุคคลเป็นสาระสำคัญในการระบุตัวตนเฉพาะบุคคล กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุล สำหรับชื่อสกุลมีความสำคัญประการหนึ่งเพื่อจำแนกบุคคลให้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากบุคคลที่มีชื่อตัวซ้ำกันอาจมีหลายคน การมีชื่อสกุลช่วยให้การระบุตัวตนเฉพาะบุคคลได้ถูกต้องยิ่งขึ้น และชื่อสกุลยังสะท้อนถึงความเป็นครอบครัวและความสัมพันธ์ทางเครือญาติของบุคคลที่สืบเชื้อสายเกี่ยวเนื่องกันเป็นวงศ์ตระกูล สำหรับชื่อสกุลที่เกี่ยวข้องกับการสมรส เดิมเป็นไปตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ก่อนมีการแก้ไขฉบับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๐ และฉบับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๑๒ บัญญัติว่า “หญิงมีสามี ให้ใช้ชื่อสกุลของสามี” มาตรา ๑๓ บัญญัติว่า “หญิงม่ายโดยการหย่า ให้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน” และมาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “หญิงม่ายโดยความตายของสามี ให้ใช้ชื่อสกุลของสามี” ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๖ ว่า พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๒ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “หญิงมีสามี ให้ใช้ชื่อสกุลของสามี” ลิดรอนสิทธิและเสรีภาพในการใช้ชื่อสกุลของหญิงมีสามี ทำให้หญิงและชายมีสิทธิในการใช้ชื่อสกุลไม่เท่าเทียมกัน จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ เป็นอันบังคับมิได้ ในภายหลังฝ่ายนิติบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๘ เพื่อให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญข้างต้น โดยมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมเป็นวรรคหนึ่งบัญญัติว่า “คู่สมรสมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามที่ตกลงกัน หรือต่างฝ่ายต่างใช้ชื่อสกุลเดิมของตน” วรรคสองบัญญัติว่า “การตกลงกันตามวรรคหนึ่ง จะกระทำเมื่อมีการสมรสหรือในระหว่างสมรสก็ได้” และวรรคสามบัญญัติว่า “ข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง คู่สมรสจะตกลงเปลี่ยนแปลงภายหลังก็ได้” มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมเป็นวรรคหนึ่งบัญญัติว่า “เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงด้วยการหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรส ให้ฝ่ายซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน” และวรรคสองบัญญัติว่า “เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงด้วยความตาย ให้ฝ่ายซึ่งยังมีชีวิตอยู่และใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิใช้ชื่อสกุลนั้นได้ต่อไป แต่เมื่อจะสมรสใหม่ ให้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน” ส่วนมาตรา ๑๔ ยกเลิกอย่างไรก็ตาม คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๑/๒๕๔๖ วินิจฉัยวางหลักไว้เฉพาะแต่กรณีของสิทธิหรือเสรีภาพในการใช้ชื่อสกุลของหญิงมีสามี หรือในบริบทปัจจุบันหมายถึงสิทธิและเสรีภาพในการใช้ชื่อสกุลของคู่สมรสแต่ละฝ่ายเท่านั้น มิได้หมายความเป็นการวางหลักรวมไปถึงสิทธิหรือเสรีภาพในการใช้ชื่อสกุล

ของบุคคลในกรณีที่สุดการสมรสไม่ การจะพิจารณาว่าบุคคลจะมีสิทธิหรือเสรีภาพในการใช้ชื่อสกุลในกรณีที่สิ้นสุดการสมรสต่อไปอย่างไรนั้นจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของกฎหมายกับประเพณีทางสังคมและสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ประกอบกับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๖๗ ปรับปรุงหลักการสำคัญเพื่อให้บุคคลสองคนไม่ว่าจะเพศใดมีสิทธิหมั้นและสมรสได้ เมื่อพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับคู่สมรสฝ่ายซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่ระบุเจาะจงว่าคู่สมรสดังกล่าวจะเป็นชาย หญิง หรือมีเพศสภาพอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่กำหนดให้บุคคลที่มีเพศที่หลากหลายสามารถหมั้นและสมรสกันได้ตามเงื่อนไขของกฎหมาย แม้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ จะบัญญัติให้การใช้ชื่อสกุลในกรณีที่สิ้นสุดการสมรสไว้แตกต่างกัน โดยหากเป็นกรณีที่มีการสมรสสิ้นสุดลงด้วยการหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรสตามวรรคหนึ่ง ให้ฝ่ายซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีการสมรสสิ้นสุดลงด้วยความตาย ให้ฝ่ายซึ่งยังมีชีวิตอยู่และใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิใช้ชื่อสกุลนั้นได้ต่อไป แต่เมื่อจะสมรสใหม่ให้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตนตามวรรคสองนั้น ก็เป็นการบัญญัติกฎหมายที่แตกต่างกันเพื่อจะใช้บังคับต่อกรณีที่มีความแตกต่างกันในสาระสำคัญ กล่าวคือ การสมรสสิ้นสุดลงด้วยการหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรส เป็นกรณีที่มีการสมรสสิ้นสุดลงโดยเจตนาของคู่สมรสเองหรือโดยคำพิพากษาของศาล ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็จะมาจากเหตุที่คู่สมรสไม่อาจใช้ชีวิตสมรสต่อกันได้อย่างเป็นปกติสุขหรือการคงสถานการณ์สมรสต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์ต่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย รวมถึงกรณีที่มีการสมรสเกิดจากเหตุอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นโมฆะ หรือเป็นโมฆียะซึ่งศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนการสมรสนั้น ซึ่งทุกกรณีล้วนเป็นการสิ้นสุดการสมรสที่มีได้เป็นไปโดยสงบเรียบร้อยหรือชอบด้วยกฎหมายทั้งสิ้น แตกต่างจากกรณีที่มีการสมรสสิ้นสุดโดยการตาย ที่เป็นการสิ้นสุดการสมรสจากเหตุปัจจัยโดยธรรมชาติมิใช่เจตนาของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การสิ้นสุดการสมรสโดยเงื่อนไขของมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง จึงต้องบัญญัติไว้แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องของกฎหมายกับประเพณีทางสังคมและสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่นประกอบกันแล้ว เห็นว่า ชื่อสกุลนั้นคือชื่อที่ใช้ร่วมกันของบุคคลที่เป็นเครือญาติกัน และชื่อสกุลยังมีผลกระทบต่อชื่อเสียงเกียรติยศต่อผู้ร่วมใช้ชื่อสกุลนั้นทุกคน หากมีผู้ใช้ชื่อสกุลดังกล่าวคนใดประพฤติดนเป็นผู้น่าเกลียดเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือทำประโยชน์ชื่อเสียงให้ประเทศชาติ ก็ย่อมมีผลให้ผู้ที่ร่วมใช้ชื่อสกุลนั้นที่เป็นเครือญาติได้รับส่วนแห่งเกียรติยศนั้นด้วย ในทางกลับกัน หากมีผู้ใช้ชื่อสกุลดังกล่าวคนใดประพฤติดนให้เสื่อมเสีย กระทบผิดกฎหมาย หรือกระทำการให้เป็นที่น่ารังเกียจของบุคคลทั่วไป

หรือไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ก็ย่อมส่งผลให้ผู้ที่ร่วมใช้ชื่อสกุลที่เป็นเครือญาติอาจต้องรับส่วนของความเสื่อมเสียนั้นมาด้วยด้วยกัน ประกอบกับชื่อสกุลของสังคมไทยบางกรณีส่วนหนึ่งมีที่มาจากชื่อสกุลพระราชทาน หรือชื่อสกุลดั้งเดิมที่สะท้อนถึงถิ่นกำเนิด บรรพบุรุษ อาชีพ หรือชื่อเสียงของตระกูลหรือครอบครัว ดังนั้น การที่บุคคลใดได้ใช้ชื่อสกุลของบุคคลอื่นโดยมิใช่การได้มาโดยกำเนิดหรือมิได้เป็นเครือญาติกัน เมื่อเหตุแห่งการได้ใช้ชื่อสกุลดังกล่าวหมดลงแล้ว การได้ใช้ชื่อสกุลดังกล่าวต่อไปย่อมไม่เป็นธรรมต่อบุคคลผู้ใช้ชื่อสกุลนั้นโดยชอบไม่ว่าจะโดยกำเนิด หรือโดยการสมรส หรือโดยการได้รับอนุญาตอื่นใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการสิ้นสุดการสมรสตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง เป็นเพราะการสมรสที่ขัดต่อกฎหมายมาตั้งแต่ต้น หรือเกิดจากความบาดหมางไม่อาจดำรงสถานะการสมรสต่อไปได้โดยปกติสุขด้วยแล้ว ย่อมเห็นได้ว่าการที่ให้บุคคลที่สิ้นสุดการสมรสลงโดยเหตุดังกล่าวได้ใช้ชื่อสกุลนั้นอาจมีเหตุกระทบกระทั่งหรือเกิดเหตุไม่เหมาะสมและเสียหายต่อผู้ที่ใช้ชื่อสกุลที่ได้จากการสมรสที่เป็นเครือญาตินั้น แตกต่างจากกรณีที่มีการสมรสสิ้นสุดลงโดยความตายตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง ที่เป็นเหตุธรรมชาติมิใช่ความขัดแย้งบาดหมางหรือเหตุอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ความรู้สึกถึงความเป็นเครือญาติจึงยังคงดำรงอยู่ รวมถึงเพื่อให้สิทธิต่อคู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่ยังคงสถานะบางประการเพื่อเป็นการรำลึกถึงคู่สมรสของตนที่ตายไปด้วยประการใดก็ตาม หากคู่สมรสฝ่ายที่มีชีวิตอยู่ประสงค์จะสมรสใหม่ก็ต้องเลิกใช้ชื่อสกุลของคู่สมรสฝ่ายที่ตายแล้ว ซึ่งเป็นเหตุผลอันสมเหตุสมผลแล้ว พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ส่วนกรณีของคู่สมรสชายหญิงที่มีบุตรด้วยกัน แม้การสิ้นสุดการสมรสโดยการหย่าหรือโดยคำพิพากษาของศาลจะมีผลให้คู่สมรสฝ่ายหนึ่งไม่ได้ใช้นามสกุลเดียวกับบุตร ซึ่งอาจจะมิได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นครอบครัวตามที่จำเลยให้การต่อสู้คดีในความแพ่งที่ถูกฟ้องของศาลจังหวัดธัญบุรีนั้น มีข้อพิจารณาว่า เนื่องจากกฎหมายไทยกำหนดให้บุคคลมีชื่อสกุลได้เพียงชื่อสกุลเดียว และไม่ว่าด้วยเหตุใดในที่สุดฝ่ายบุตรเองก็อาจจะเปลี่ยนไปใช้ชื่อสกุลอื่น ๆ ได้ ทั้งโดยการสมรส การเปลี่ยนชื่อสกุลด้วยตนเอง หรือได้รับอนุญาตให้ใช้ชื่อสกุลอื่นได้ตามกฎหมาย อีกทั้งด้วยผลของพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๒ คู่สมรสที่มีได้เปลี่ยนชื่อสกุลเมื่อสมรสก็จะมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีชื่อสกุลของตนไม่ตรงกับบุตรอยู่แล้ว ประกอบกับมีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๘๓/๒๕๒๒ วินิจฉัยวางหลักว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๑ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิการเลือกใช้ชื่อสกุลของบุตรที่เกิดจากการสมรสโดยชอบด้วยกฎหมายว่าบิดาและมารดาจะเลือกให้ใช้ชื่อสกุลของบิดาหรือมารดาก็ได้ ด้วยเหตุผลและข้อกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น การที่คู่สมรสไม่ว่าฝ่ายใดจะมีชื่อสกุลตรงกับบุตรหรือไม่

จึงไม่ใช่สาระสำคัญอันจะแสดงความสัมพันธ์ฉันบิดามารดาและบุตรต่อกัน จึงไม่มีเหตุผลหรือความจำเป็นอันใดที่คู่สมรสที่การสมรสสิ้นสุดลงด้วยการหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรสจะต้องคงชื่อสกุลเดิมจากการสมรสของตนไว้เพื่อแสดงความเป็นบิดามารดากับบุตร ดังนั้น ข้ออ้างของจำเลยฟังไม่ขึ้น เช่นนี้ พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองทางกฎหมายระหว่างสามีและภริยาเท่าเทียมกัน ส่งผลให้ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องเพศ ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค และไม่ขัดต่อหลักการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เห็นว่า พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ